

A Magyar Asztronautikai Társaság körlevele

1027 Budapest, Fő utca 68. Postacím: 1371 Budapest, Pf. 433.

Tel/fax/üzenetrögzítő: (06-1) 201-84-43 e-mail: mant@mant.hu

www.mant.hu Számlaszám: 10700024-49478701-51100005

2010. IX. szám

szeptember

Elgondolkodtató a nyárutón

Mint azt minden kedves Tagtársunk tudja, a MANT tagjának lenni a jogok és kedvezmények mellett egyben azt az önként vállalt kötelezettséget is jelenti, hogy az évente aktuális tagdíjat a MANT számlára eljuttatják. Az sem újdonság a kedves Tagok számára – és ezt számtalanszor meg is fogalmaztuk már –, hogy a tagdíjból befolyt összegek még a postai költségeinket sem fedezik, holott a kiadványainknak már az előállítás is nem kevés pénzbe kerül.

E pillanatban a tagság létszáma meghaladja a háromszázat, és egy-két tucat tagtársunk – elsősorban a tiszteleti tagjaink – tagdíj-mentességet élvez. Ugyanakkor a tagdíjak befizetése 2010 szeptemberének első napján az alábbiak szerint áll:

2008: **217**

2009: **197**

2010: **133**

Ehhez a nem túl vigasztaló számsorhoz nem kell kommentár. Kérjük továbbra is mindazon kedves Tagjainkat, akiknek rendezni való tagdíjuk van, tegyék meg a lépéseket. Tagdíj befizetés több formában is teljesíthető: a leginkább óhajtott forma a banki átutalás (bankszámla számunk a fejlécen) – akár saját bankon, akár valamely bank segítségével készpénz átutalásával –, illetve postai úton, amelyhez évente szoktunk „sárga csekket” kiküldeni. (Ha valakinek momentán nincs a kezében csekk, akkor ezt a titkárságunktól kérheti a fejlécen feltüntetett elérési utak bármelyikének segítségével.). Akadnak kedves Tagtársak, akiknek módjukban áll az irodánkba személyesen befáradni, ahol szintén rendezhető a tagdíj – ezt a fáradozást is megköszönjük.

Akinek gondja van azzal, hogy mely évjárat(ok) tagdíjával áll elmaradásban, keresse meg a minden Tagnak elküldött éves tagsági kártyát. Ha ez éppen nincs kéznél, akkor titkárságunk ehhez segítséget nyújt.

Örömmel jegyezzük meg, hogy vannak olyan kedves Tagtársak is, akik a szokásos tagdíjukat – a MANT tevékenysége iránti belső elkötelezettségük, illetve pénztárcájuk vastagsága szerint – megtoldják; mindenkor köszönet érte, nevüket e tekintetben külön is megemlíttjük!

Előre is köszönjük minden kedves Tagtársunk figyelmét és fáradozását!

Ismét gazdagodott azok névsora, akik a MANT-ot tagdíjuk megtoldásával küldtek támogatást egyesületünknek: *Margitics Máté*.

Kiemelkedő mértékű összeggel – a plafon megint öt számjegyű!! – támogatták a MANT-ot: *Balázs András, Busics Imre*.

Mindannyiuknak köszönjük, és reméljük, hogy a támogatók lapzártakor félbemaradt listája tovább bővül!

Kérjük azon kedves Tagtársainkat, akik postai úton kapják kiadványainkat, hogyha tehetik, válasszák kiadványaink **elektronikus** kézbesítését. Ez esetben a társaságunk hírei, körlevele és az úrkaleidoszkóp már a megjelenés napján eljut tagtársainkhoz, s társaságunknak jelentős nyomdai illetve postázási költséget spórol meg. A tagdíjunk 2005 óta változatlan, a postai és nyomdai árak azonban jelentősen emelkedtek, így az éves tagdíj nem fedezi kiadványaink nyomdai elkészítését és postázását.

Kiadványaink elektronikus postázását titkárságunk telefonszámán, e-mail címén, illetve a MANT webes tagsági adatbázisában lehet jelezni: <http://www.mant.hu/tagregisztracio>

A világűr meghódításának első 50 éve – könyvajánló

A *Laurus Kiadó* 2007-ben, az úrkorszak kezdete 50. évfordulója alkalmából jelentette meg *Gazdag László* és *Mészáros István* könyvét, amely az űrtörténelem első fél évszázadának néhány fontos és érdekes momentumát foglalja össze, képekkel gazdagon illusztrálva. A könyvről részletesebb ismertetés olvasható a MANT honlapján:

(<http://www.mant.hu/hirek.php?news=213>).

A könyv még kapható, megrendelhető a *Laurus Kiadó* honlapján (25% kedvezménnyel!); kapható ezen kívül a nagyobb *Alexandra* üzletekben, valamint a *Bookline* és a *Libri* könyvkereskedésekben. (Bolti ára: 2.990.- Ft.)

Mínt hogy a könyv egyik szerzője, Mészáros István a hirtelen haláláig Társaságunk főtítkárhelyettese volt, ezért Pistára emlékezve is jó szívvvel ajánljuk tagjaink figyelmébe a lehetőséget, hogy akinek még nincs a polcán ez a kitűnő kis könyv, most még beszerezheti.

A Magyar Asztronautikai Társaság körlevele, 2010. évi IX. szám (2010. szeptember)

Megjelenik havonta a Társaság tagjainak nyomtatásban, illetve elektronikusan a Társaság honlapján.

Szerkesztő: Bán András **Felelős kiadó:** Bacsárdi László **Lapzártá:** 2010. szeptember 6.

Nyomdai munkálatok: ALFA Rehabilitációs Nonprofit Kft. (1139 Budapest, Lomb u. 22.)

Nyílt Nap 2010. október 12-én

A KFKI Atomenergia Kutatóintézet (AEKI) űrkatással foglalkozó csoportja **nyílt napot** szervez 2010. október 12-ére, délelőtt 9 és délután 17 óra között a *Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem* (BMGE) Egry József utca 20-22. alatti "A" épületének földszinti előadótermében. Ennek témája **A Nemzetközi Űrállomáson folyó kozmikus sugárzás vizsgálatok bemutatása** angol és magyar nyelvű előadások formájában. A szünetekben megtekinthetők a vonatkozó poszterek és a több éve folyó, emberszerű fantommal végzett sugárdózis mérések alanya a **MATROSHKA** fantom is.

A rendezvényt **dr. Both Előd**, a *Magyar Űrkatási Iroda* igazgatója nyitja meg. A magyar nyelvű előadásokat az ELTE és a BMGE előadói, valamint az AEKI munkatársai tartják, angol nyelven pedig német, angol, svéd, lengyel és osztrák kutatók számolnak be a Nemzetközi Űrállomáson a HAMLET projekt keretében folyó mérésekről és a távlatokról.

A részvétel ingyenes, ám a büfé megszervezése érdekében regisztráció kívánatos az alábbi levelezési címen: palfalvi@aeki.kfki.hu.

A regisztráltaknak a visszaigazolással együtt részletes programot is küldünk.

Mindenkire, űrkatással foglalkozókra, egyetemi hallgatókra és középiskolásokra számítunk – akiket a Nemzetközi Űrállomáson folyó kutatások érdekelnek. *(Pálfalvi József, KFKI Atomenergia Kutatóintézet)*

Nemzetközi Űrtábor – Hunsville, 2010

» (...) Nekem szintén nagyon tetszettek a több mozgást igénylő, sportosabb kihívások. Ezeket az „A51-es körzetben” végeztük. Falat másztunk vagy egy nagyon magas rudat, ami kicsit megingott, mikor megfordultunk a tetején. Azt hiszem, ettől mindenki félt egy kicsit, de mindig biztattuk egymást, míg be nem rekedtünk. Ugyanebben a körzetben végeztünk különböző kihívásokat nyolc fős csoportokban. Főleg csapatépítés céljából kellett olyan feladatokat megoldanunk, amikben a csapat minden tagja részt vállalt. Minden feladatnál más-más csapatvezető ismertette a problémát, és pár percet kaptunk az együttgondolkodásra a megoldás előtt. A jól végzett munka után pedig értékelnünk kellett saját együttműködésünket, a verbális-nonverbális ötletcserék arányát, az egymásra figyelést és a versengést csapatunkban.

Az együttműködésre nagy hangsúlyt fektettek a táborban, egyrészt mert ez az életben is rendkívül hasznos és fontos lehet, másrészt pedig szerintem azért, mert a „missziók” során – mint asztronautáknak is – oda kellett figyelnünk egymásra, és segítenünk kellett a másikat. (...)

A hat órás küldetés volt a tábor csúcspontja! (Ezt négy tréning és négy, egyenként egyórás küldetés előzte meg a hét folyamán.) Feladatunk volt felmenni a Marsra, szerelni valamit a kinti bázison – ez volt a három *mission specialist* dolga –, majd épségben visszajutni és landolni a Földön. Természetesen nem igazából végeztük el mindezt, de nagyon valóságosan berendezett űrsiklóban szimuláltuk – sőt!... Még egy külön teremben működő irányító központtal is kapcsolatot tudtunk teremteni, ahol szintén a csapattársaink ültek a képernyő előtt. Én az első három órában mérnöki feladatokat láttam el a fedélzeten, itt pedig körülbelül hatan-heten dolgoztunk egyszerre, és több kísérletet is elvégeztünk, meg változatos problémákat oldottunk meg a felszállás közben és utána. A program második felében a pilóta szerepét töltöttem be, és a pilótafülkében kellett dolgoznom néhány társammal együtt. Ez már sokkal izgalmasabb volt, hiszen egyre több váratlan hiba vagy gond adódott! Sajnos többen „rosszul is lettek”, így orvosi teendőket is el kellett látnom egészséges társaimmal, mint pl. „sínbe tenni törött lábakat”, vagy megnyugtatni a „honvágyban szenvedő” vagy „hisztérikus rohamokban kitörő” asztronautákat. Egy ideig csökkent létszámban kellett dolgozunk, de a világítás hiányát így is sikerült az egyik *flight engineer*-rel és a központ segítségével megoldanunk. Olyan is volt, hogy vihar miatt egy teljes órára megszakadt a kapcsolat a földi irányítással, de ezeket a váratlan akadályokat kitartással, összefogással, kreativitással – és sok nevetéssel! – sikeresen megoldottuk! Szerencsétlenségünkre azonban mégis kudarcba fulladt a küldetésünk, mert a parancsnok fejfelé landolt, és mind „meghaltunk” a leszálló járművön... Így ennek a balesetnek az áldozata lett az egész legénység a cél előtt, mégis vidáman és élményektől felvillanyozva fejeztük be a szimulációt, mert nagyon jól éreztük magunkat! Most már tudjuk, mennyi munka és veszély vár arra, aki asztronautának áll. Én nagyon örülök, hogy kipróbálhattam! (...) «

» (...) Elkezdődtek a programok: rakétaépítés (ezt három nap alatt kellett teljesítenünk), küldetések, ahol a fellövést, a keringést és a leszállást játszottuk el. A legviccesebb program az 51-es körzet meglátogatása volt. UFO-k megvizsgálása helyett itt csapatfeladatokat kellett csinálnunk. A tábor során kipróbálhattuk, milyen sétálni a Holdon, kaptunk egy kis vadászpilóta-képzést, különböző előadásokat hallgattunk meg arról, hogyha az űrben valaki megsérül, azt hogyan kell ellátni, az űrhajósok étrendjéről és magáról a Shuttle-rendszerről. A tábor 5. napján *von Tiesenhausen* tartott nekünk előadást az Univerzum keletkezéséről, a Naprendszeréről, az exobolygókról és a jövő terveiről.

Ezekon kívül egy tojáshoz kellett hőpajzsot építenünk, aminek a végén mi sikerrel megmentettük a tojást. Voltunk egy kétkarú centrifugában, ahol 3,5 G-ig gyorsítottak minket. Nehezebb volt, mint gondoltam...

Utolsó előtti nap lőttük ki a rakétáinkat, amiket építettünk. Itt is egy tojást kellett fellőni, aminek majd épségben kellett földet érnie. A mi rakétánk a felszállás után egy másodperccel megpördült, majd az ejtőernyő sikeresen kinyílt. A tojást az apró hiba ellenére megmentettük. A nap második felében volt a 6 órás EDM küldetésünk. Első hallásra ez hosszú időnek tűnik, pedig szerintem rövid is volt. Itt én a földi irányításban voltam *Flight Director*, vagyis a főnök. Ebben a küldetésben az apróbb hibákon túl egyéb egészségügyi problémákra is gondolok. Voltak „halálesetek”, „tömeges rosszulletek”, én meg „szívrohamot” kaptam. Egyetlen „természeti katasztrófánk” volt, egy tornádó. Ez szétverte az egész irányítótermet, de minden nem várt esemény ellenére sikeresen teljesítettük küldetésünket. «

Részletek *Simonfi Noémi* és *Hanyecz Ottó* élménybeszámolóiból; a teljes anyagot a

<http://www.mant.hu/hirek.php?news=223> címen lehet megtekinteni.